

OPONENTNÍ POSUDEK NA DOKTORSKOU DIZERTAČNÍ PRÁCI

Téma práce: Koncept společenské odpovědnosti firem a jeho vliv na vznik externalit na trhu

Autor práce: Ing. Jiří Vaněk

Školitel: doc. Ing. Zdenek Dytrt, CSc.

Oponent: prof. Ing. Miroslav Nejezchleba, CSc.

Rozsah práce: 86 stran, 18 obrázků, 14 tabulek, 2 přílohy

Posouzení doktorské disertační práce je orientováno na její aktuálnost, stanovené cíle a jejich splnění, na účelnost zvoleného postupu a na zhodnocení přínosu práce z hlediska teoretického, didaktického a aplikačního.

Organizace, které dokáží pružně přizpůsobit své podnikatelské chování měnícím se podmínkám podnikatelského prostředí, jsou těmi, co podporují rozvoj inovačního podnikání. Tímto svým přístupem se stávají vůdčími subjekty, působícími na vývoj oboru, ve kterém podnikají. Vydělují se tak z množiny subjektů, které pouze dotahují náskok organizací, které v oboru podnikatelsky dominují.

Díky změnám, jimiž v posledních letech prochází náš žebříček hodnot, je dnes kvalita života stále více spojována s nemateriálními hodnotami, jako je zdraví, čisté životní prostředí nebo dodržování lidských práv. I od podnikatelských subjektů a jiných organizací se očekává, že budou tyto hodnoty respektovat a chovat se eticky a odpovědně nejen k životnímu prostředí, ale i ke komunitě, ve které působí.

Pro zajištění úspěchu dnes již nestačí pouze vysoká kvalita a nízká cena produktů či služeb. Pokud si organizace chtějí zachovat dobrou reputaci, musí zohledňovat vliv svých aktivit v lokálním i globálním měřítku. Reakcí na tyto společenské požadavky je zavedení moderního přístupu k řízení organizací, který se označuje termínem společenská odpovědnost firem (corporate social responsibility - CSR).

CSR znamená dobrovolné integrování principů trvale udržitelného rozvoje do dlouhodobé strategie firmy i do každodenních firemních operací, včetně interakce s firemními stakeholdery. Je to komplexní a kontinuální proces kladoucí důraz na etické, sociální a ekologické aspekty fungování organizace, který daleko přesahuje rámec pouhého dodržování právních předpisů.

Aktuálnost práce

Dizertační práce je věnována problematice, jejíž odborné i politické vnímání je ovlivňováno řadou protichůdných vlivů. Na jedné straně problém společenské odpovědnosti doléhá jako aktuální problém na všechny aktéry, kteří jsou již ovlivňováni procesem globalizace ekonomik (firmy, politická reprezentace, zaměstnanci firem, spotřebitelé apod.). Na druhé straně jsou koncepce, představy, přesvědčení o jejich povaze a faktorech, které na ně působí

v souvislosti zažitých skutečností z industriálních praktik průmyslového rozvoje a jsou shrnuty do tří hlavních oblastí:

- ekonomická odpovědnost,
- sociální odpovědnost,
- environmentální odpovědnost.

Jedná se o kontinuální závazek podniku chovat se eticky, přispívat k ekonomickému růstu a zároveň se zasazovat o zlepšování kvality života zaměstnanců a jejich rodin, stejně jako lokální komunity a společnosti jako celku – společenská odpovědnost organizace je dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do každodenních firemních operací a interakcí s firemními „stakeholders“ (partneři v podnikání).

Společensky odpovědné chování firem lze označit jako aktivity jdoucí nejen nad rámec zákonných, ale i etických, komerčních a společenských očekávání. CSR lze pojmenovat jako závazek firem přijímat taková rozhodnutí a realizovat takové postupy, které jsou žádoucí z hlediska hodnot a cílů naší společnosti. Společenská odpovědnost bývá označována za koncept, kdy firma dobrovolně přebírá spoluodpovědnost za blaho a udržitelný rozvoj moderní společnosti a současně očekává zachování konkurenceschopnosti a ziskovosti, přičemž se nejedná o dva protichůdné cíle. Dále jako dobrovolný závazek firem chovat se v rámci svého fungování odpovědně k prostředí i společnosti, ve které podnikají, což potvrzuje vysokou aktuálnost této práce.

Využití společenské odpovědnosti firem v praxi je možno nazvat konceptem, jehož cílem je dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do každodenních firemních operací a interakcí se stakeholders. Zasahuje zejména do etiky podnikání, pracovního a životního prostředí.

Cíle práce a jejich splnění

Cíle práce jsou zevrubně specifikovány v kapitole 2 včetně hypotéz a výzkumných otázek a po prostudování předložené dizertační práce mohu konstatovat, že dizertant zadané cíle splnil.

Postup zpracování tématiky

Je adekvátní cílům práce a stavu dosavadního řešení problematiky, od kterého je možno se „odrazit“ při rozvíjení dalších aplikačních i teoretických poznatků. Oceňuji celkovou koncepci strukturované práce, logický postup, jasnou dikci při formulaci a výkladu nikoliv jednoduchých problémů, jakož i odborně terminologickou a celkovou formální dobrou úroveň práce. Zde se snad projevuje odborná praxe a zkušenost doktoranda, jakož i jeho intenzivní teoretická průprava. Při zpracování dizertační práce byly použity zejména metody dedukce, abstrakce, analýzy a syntézy. Tyto metody odpovídají tématu dizertační práce, postup řešení je logický, směřující postupně ke splnění cílů práce.

Výsledné posouzení doktorské dizertační práce

- ✓ obsahové zaměření se jeví jako aktuální,
- ✓ svým rozsahem je práce dostatečně rozsáhlá ke zvolenému obsahovému zaměření a vymezeným cílům,
- ✓ vymezený hlavní cíl lze považovat za splněný,
- ✓ práce prohlubuje poznatky o zkoumané problematice, jak v rovině teoretické, tak i aplikační a didaktické,
- ✓ zvolené metodologické postupy se jeví jako naprosto přiměřené k dosažení stanovených cílů,
- ✓ práce svědčí o odborné fundovanosti doktoranda,
- ✓ připomínky k práci jsou otázky do diskuze,
- ✓ formální úroveň práce odpovídá požadavkům na tento druh prací,
- ✓ rozsah publikací splňuje stanovené požadavky v oblasti dizertačních prací.

Poznámky k vybraným problémům

Tyto poznámky nejsou uspořádány podle významnosti, ale spíše v určitém chronologickém sledu podle jednotlivých kapitol, statí a substatí. Některé poznámky vyžadují vyjádření doktoranda při závěrečné obhajobě doktorské dizertační práce, jiné jsou vlastně jen vyjádřením názorů oponenta k určitému problému. Můžu shrnout, že autor ve své dizertační práci posuzuje reflexy principů do veškerých podnikatelských činností zahrnující individuální, korporativní a společenské normy a hodnoty.

Otázky k diskusi:

V listopadu proběhla konference o sociální odpovědnosti firem, kterou uspořádala společnost Better Brand, která se zaměřila na marketingovou komunikaci, a mimo jiné zde byly předkládány zkušenosti firem se společenskou odpovědností.

Dotaz – Do jaké míry se podle autora zabývají společenskou odpovědností podniky působící ve Zlínském kraji a čemu věnují nejvíce pozornost a čím se naopak nezabývají vůbec?

Dotaz – Můžete formulovat jistá doporučení a návrhy na zlepšení situace ve Zlínském kraji na základy analýzy CSR ve firmě Baťa? Překonal již někdo tohoto podnikatele v oblasti společenské odpovědnosti?

Dotaz – Může společenská odpovědnost firmy znamenat i konkurenční výhodu? Mám na mysli například, zda odpovědné chování zvyšuje produktivitu práce, reputaci firmy, loajalitu zaměstnanců a přináší podniku dlouhodobě udržitelnou konkurenční výhodu?

Závěr a doporučení

Je možno zdůraznit, že celá předložená doktorská dizertační práce je nesporným přínosem k dané problematice tak, jak to vyplývá z předchozích částí tohoto oponentního posudku. Autor využil velmi bohatou domácí i zahraniční literaturu a mnoho jiných pramenů, které obohacují rozsah práce o nejnovější poznatky k problematice společenské odpovědnosti podniku.

Doktorskou dizertační práci pana Ing. Jiřího Vaňka pokládám za zdařilou. Splňuje zadané cíle a svým obsahem přináší inovované poznatky, které jsou užitečné pro rozvoj teorie i aplikační praxe. Doktorand prokazuje solidní teoretické znalosti i praktické zkušenosti a také schopnost uplatnit je ve společenské praxi.

Protože předložená doktorská dizertační práce splňuje po odborné i formální stránce všechna normativně daná kritéria, **doporučuji ji k obhajobě** a po jejím úspěšném zvládnutí udělení p. Ing. Jiřímu Vaňkovi vědecko-akademickou hodnost „doktor“ ve zkratce Ph.D.

V Ostravě 10. 12. 2014

prof. Ing. Miroslav Nejezchleba, CSc.